

Β. Δ. Αναγνωστόπουλος

ΒΑΤΟΜΟΥΠΡΟ
από 7 ετών

Το καλικαντζαράκι
Μπίρι-Μπίρι
και τα παραμύθια του

ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το καλικαντζαράκι Μπίρι-Μπίρι και τα παραμύθια του**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Β. Δ. Αναγνωστόπουλος
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Μάρω Αλεξάνδρου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Ι. ΠΕΠΠΑΣ ΑΒΕΕ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Β. Δ. Αναγνωστόπουλος, 2010
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2010

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2010, 2.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-453-744-0

Τυπώθηκε σε 100% ανακυκλωμένο χαρτί.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOLOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiu Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

Σερά
ΒΑΤΟΜΟΥΡΟ

Β. Δ. Αναγνωστόπουλος

Το καλικαντζαράκι
Μπίρι-Μπίρι
και τα παραμύθια του

Εικονογράφηση:
Μάρω Αλεξάνδρου

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ο Βασίλης Δ. Αναγνωστόπουλος είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Γεννήθηκε στον Άγιο Γεώργιο Δομοκού, σπούδασε κλασική φιλολογία και υπηρέτησε επί σαράντα δύο χρόνια ως φιλόλογος στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας από το 1989 έως το 2008, οπότε και βγήκε στη σύνταξη. Έχει κατευθύνει τη δράση του σε εκπαιδευτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά ζητήματα. Ασχολείται με την κριτική του βιβλίου, ιδιαίτερα με την έρευνα και τη μελέτη της παιδικής λογοτεχνίας, καθώς και με το λαϊκό πολιτισμό, το παραμύθι, τη λαϊκή παράδοση και γλώσσα. Έχει βραβευτεί από τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, τον Κύκλο του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, το Πανεπιστήμιο της Πάντοβα και από πολλούς άλλους φορείς και συλλόγους. Έχει γράψει βιβλία της ειδικότητάς του –περίπου πενήντα– για τη γλώσσα, την ποίηση, την παιδική/νεανική λογοτεχνία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, την κριτική του βιβλίου, τη λαϊκή παράδοση, βιβλία για παιδιά, ανθολόγια κ.ά. Είναι πρόεδρος του Πανελληνίου Ομίλου Φίλων Αφήγησης (ΠΟΦΑ) καθώς και της Φιλολογικής, Ιστορικής, Αρχαιολογικής, Λαογραφικής Εταιρείας Θεσσαλίας (ΦΙΑΛΕΘ).

*Στον Γιώργο,
στον Γιωργάκη
και σ' όλα τα παιδιά*

Το καλικαντζαράκι που δεν ξυπνούσε το πρωί

Μια φορά κι έναν καιρό, σε μια μακρινή χώρα, εκεί όπου ο ήλιος έβγαινε νωρίς και η νύχτα ήταν μικρή, ζούσε ένα ανδρόγυνο που είχε ένα αγοράκι και το έλεγαν Γιωργάκη. Ο παππούς ερχόταν κάθε πρωί κι έπαιρνε τον Γιωργάκη και τον πήγαινε σχολείο. Και πά-

να ο Γιωργάκης ήταν αργοπορημένος. Κι έτσι έχανε το παραμύθι που έλεγε η δασκάλα του. Παραπονιόταν λοιπόν στον παππού που δεν πρόφτανε το παραμύθι.

– Ε, τι να κάνουμε, Γιωργάκη; Να ξυπνάς νωρίτερα.

– Δεν μπορώ, παππού, νυστάζω.

– Να πέφτεις στο κρεβατάκι σου νωρίς.

– Καλά.

Σαν έφτανε όμως το βράδυ, ξεχνούσε τις υποσχέσεις του και το πρωί πάλι αργούσε να ξυπνήσει. «Κικιρίκο, κικιρίκο» ακουγόταν πρωί πρωί ένας κόκορας με μεγάλο κόκκινο λειρί από το διπλανό οικόπεδο. «Κικιρίκο, κικιρίκο», έλεγε και ξανάλεγε σαν να φώναζε: «Σηκωθείτε, σηκωθείτε. Ξημέρωσε. Ο καθένας στη δουλειά του». Μια μέρα ξύπνησε νωρίς και ο Γιωργάκης.

– Παππού, πάμε.

– Περίμενε. Να πλυθείς πρώτα, να πιεις το γάλα σου, να ντυθείς καλά...

Για τότε ετοιμάστηκε ο Γιωργάκης, για πό-

τε ήπιε το γάλα του, για πότε πήρε τον παππού απ' το χέρι ούτε που το κατάλαβαν. Και πρώτη φορά έβλεπε πώς έρχονταν οι συμμαθητές του στο σχολείο. Άλλος με τη μαμά του, άλλος με τον μπαμπά του, άλλος με τον παππού του... Έφτασε και η δασκάλα του.

– Καλημέρα, Γιωργάκη! τον χαιρέτησε εκείνη χαμογελώντας.

– Καλημέρα, κυρία.

Μπήκαν ήσυχα ήσυχα στην αίθουσα, τακτοποίησε ο καθένας τα πράγματά του στη θέση του και κάθισαν όλα τα παιδιά περιμένοντας ν' ακούσουν το καινούριο παραμύθι. Άρχισε η δασκάλα, η κυρία Νατάσα, να λέει το παραμύθι για *Το καλικαντζαράκι που δεν ξυπνούσε το πρωί*:

Μια φορά κι έναν καιρό, τα παλιά χρόνια, οι καλικάντζαροι ήρθαν στη γη την παραμονή των Χριστουγέννων και γέμισαν τις γειτονιές. Έτρεχαν και πείραζαν τους ανθρώπους, έμπαιναν στις κουζίνες και χτυπούσαν

τις κατσαρόλες ή έτρωγαν τα φαγητά. Ήταν, πώς να σας πω, παράξενα πλάσματα, με μεγάλες μύτες και μεγάλα αυτιά, κοκαλιάρικα και με ρούχα μισοσκισμένα. Φορούσαν και σκούφο. Άκουγαν τα κάλαντα με τα τριγωνάκια απ' τα παιδιά και όπου φύγει φύγει.

Καλήν ημέρα, άρχοντες,
κι αν είν' ο ορισμός σας
Χριστού τη Θεία Γέννηση
να πω σι' αρχοντικό σας...

Ανάμεσα στους μεγάλους καλικάντζαρους ήταν και ένα μικρό καλικαντζαράκι, το Μπίρι-Μπίρι, που φορούσε έναν ψηλό σκούφο για να ζεσταίνεται. Έτρεχε πίσω από τους μεγάλους, κουραζόταν κι έβρισκε μια ζεστή γωνιά και κοιμόταν. Έτσι περνούσαν οι μέρες των Χριστουγέννων. Χαιρόταν που έβλεπε τα παιδιά να παίζουν, να τραγουδούν, να ντύνονται όμορφα, να κάνουν επισκέψεις. Τρελαινόταν όταν έβλεπε να τρώνε κουραμπιέ-

δες, μελομακάρονα, δίπλες και λογής λογής
σαχαρωτά. Τι να κάνει όμως; Δεν μπορούσε
να εμφανιστεί, γιατί θα έπαυε να είναι κα-

λικάντζαρος. Οι δικοί του

τριγύριζαν όλη τη νύχτα
στο χωριό, στους δρό-

μους, και φόβιζαν τους
περαστικούς, και πη-

δούσαν από ανοιχτά πα-
ράθυρα, πήγαιναν να γλεί-
ψουν κανένα κοκαλάκι στην κουζίνα, να μυ-
ρίσουν μυρωδιές και να κάνουν σκανταλιές.
Και το Μπίρι-Μπίρι, κουλουριασμένο στη γω-
νιά του, θαλιζόταν από τις μυρωδιές των φα-
γητών: τη γεμιστή γαλοπούλα, την τηγανιά
χοιρινό, το χοιρινό πρασοσέλινο, τη βασιλό-
πιτα και τόσα άλλα που γεμίζουν το γιορτινό
τραπέζι. Άκουγε τις ιστορίες του παππού και
της γιαγιάς, πώς περνούσαν τα παλιά χρό-
νια, άκουγε τα κάλαντα από τα παιδιά του
σπιτιού για τον Αϊ-Βασίλη και τα Φώτα. Και
στη ζεστή γωνιά του το έπαιρνε ο ύπνος.

Πέρασαν οι μέρες, έφτασε η γιορτή των Θεοφανίων, τα Φώτα. Τελείωνε ο χρόνος που οι καλικάντζαροι μπορούσαν να μείνουν στον Επάνω Κόσμο, έπρεπε να φύγουν τα χαράματα και να επιστρέψουν στον Κάτω Κόσμο. Έτσι έγινε και τότε, όπως κάθε χρόνο. Συγκεντρώθηκαν όλοι μαζί και, πριν ξημερώσει, ξεκίνησαν για το ταξίδι τους. Κανένας δεν ξέρει το δρόμο που ακολουθούν για να φτάσουν στον Κάτω Κόσμο. Σαν έφτασαν εκεί, τότε κατάλαβαν ότι το Μπίρι-Μπίρι έλειπε.

– Ποπό! Τι πάθαμε! είπε ο αρχηγός. Ξεχάσαμε το Μπίρι-Μπίρι στον Επάνω Κόσμο.

– Τώρα τι θα κάνουμε; είπε η καλικαντζαρίνα, η γιαγιά του Μπίρι-Μπίρι.

– Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα. Θα περιμένουμε μέχρι του χρόνου που θα ξαναβγούμε στον Επάνω Κόσμο.

– Τι λες, καλέ, που θ' αφήσω στην ξενιτιά το γλυκό μου Μπίρι-Μπίρι.

Ήταν όμως υπναράδικο το καλικαντζαράκι μας. Να τι πληρώνει τώρα. Του άρεσε να κοιμάται.

– Τι να κάνουμε; είπε πάλι η γιαγιά καλικαντζαρίνα. Εγώ θα πάω ως την άκρη του δρόμου και θα περιμένω.

– Άδικος κόπος, είπε ο αρχηγός. Αλλά πήγαινε.

Οι άλλοι καλικάντζαροι πήραν τα πριόνια και ετοιμάστηκαν να αρχίσουν αμέσως, χωρίς να χάσουν χρόνο, να κόβουν το δέντρο που στήριζε τον Επάνω Κόσμο. «Χράτσα χρούτσα», «χράτσα χρού-

τσα» δούλευαν τα πριόνια από το πρωί ως το βράδυ. Θα δούλευαν έτσι όλους τους μήνες κι όλες τις εποχές μέχρι του χρόνου.

Ας αφήσουμε αυτούς να κάνουν τη δουλειά τους και να πάμε τώρα στο Μπίρι-Μπίρι. Μόλις ξύπνησε, πετάχτηκε απ' τη γωνιά του, αλλά δεν είδε κανέναν καλικάντζαρο. Τότε άρχισε να ανησυχεί και μονολογούσε:

– Πού πήγαν; Τι θα κάνω τώρα; Πού να πάω;

Φορούσε το μεγάλο σκούφο του, όταν θυμήθηκε ότι τα χαράματα τελείωναν οι διακοπές τους στη γη και έπρεπε να γυρίσουν.

– Ποπό! Τι έπαθα! έλεγε και ξανάλεγε και τα ματάκια του γέμισαν δάκρυα. Αχ, τι έπαθα! Γιατί να μην ξυπνήσω;

Βγήκε στην παγωνιά και την ομίχλη και είδε χιονισμένο όλο το χωριό. Τα δέντρα ήταν σαν νυφούλες και τα κρύσταλ-

λα από τις στέγες σαν σπαθιά. Και πάνω στο κατάλευκο χιόνι υπήρχαν ίχνη από το τσοπανόσκυλο, τον Οδυσσέα. Ξεκίνησε κατά το δάσος. Πώς να βρει το δρόμο του γυρισμού; Και περπατούσε, περπατούσε μέσα στη χιονοθύελλα. Ησυχία παντού και μόνο το βράδυ άκουγε περίεργους θορύβους σαν ουρλιαχτό λύκων. Φοβόταν πολύ.

– Αχ, τι θα κάνω; Θα βρω το δρόμο; Θα τα καταφέρω;

Και βάδιζε σιγά σιγά μα σταθερά. Πέρασαν πολλές μέρες και πολλές νύχτες και εκείνο συνέχιζε να περπατάει. Άρχισε να κρυώνει, να κοκαλώνει ο σκούφος του, να κοκκινίζει η μυτούλα του και να τρέμουν τα πόδια του. Ξάφνου είδε μέσα στη νύχτα ένα φως μα-

κριά. Ήταν μια καλυβούλα όπου έμενε μια γριά μάγισσα, αλλά καλή μάγισσα. Χτύπησε την πόρτα, «τοκ τοκ», «τοκ τοκ», και η γριά τού άνοιξε.

– Καλώς το Μπίρι-Μπίρι. Έλα μέσα να ζεσταθείς.

Το καλικαντζαράκι χάρηκε σαν άκουσε το όνομά του. «Με γνωρίζεις;» είπε μέσα του.

– Έλα, του 'πε, πλησίασε στο τζάκι, θα σου ετοιμάσω κάτι ζεστό.

Σαν συνήλθε το Μπίρι-Μπίρι, της είπε πως δεν ξύπνησε όταν έφυγαν οι άλλοι καλικάντζαροι κι έτσι έμεινε μοναχό του πάνω στη γη.

– Πώς θα πάω τώρα στους δικούς μου; Θα με βοηθήσεις;

– Θα σε βοηθήσω, μην ανησυχείς.

Και το Μπίρι-Μπίρι έφαγε, ζεστάθηκε και κουρασμένο όπως ήταν κοιμήθηκε βαθιά. Είδε ένα όνειρο. Ήταν, λέει, ένα βαθύ πηγάδι έξω από το καλυβάκι, πηγάδι άπατο, κι από κει έφτανε μια φωνή που έλεγε: «Μπίρι-Μπίρι, έλα γρήγορα, σε περιμένουμε, σε περιμένουμε, σε περιμένουμε...» Ήταν η φωνή της γιαγιάς καλικαντζαρίνας, που είχε πει στον αρχηγό πως θα πήγαινε να ψάξει για το καλικαντζαράκι. Ξύπνησε το Μπίρι-Μπίρι ανήσυχο και χαρούμενο και είπε στη μάγισσα:

– Βρήκα το δρόμο, βρήκα το δρόμο, σ' ευχαριστώ.

Σηκώθηκε, άνοιξε την πόρτα και πήδησε μέσα στο πηγάδι. Και η μάγισσα το κοίταξε

χαρούμενη κι αυτή, γιατί ήξερε πως το Μπίρι-Μπίρι θα συναντούσε τους δικούς του έπειτα από τόσες περιπέτειες. Σαν έφτασε στη γιαγιά του, ακούστηκε μέσα απ' το πηγάδι το τραγουδάκι:

Μπίρι-Μπίρι, ακριβέ μου,
καλικάντζαρε χρυσέ μου,
το πρωί να μην κοιμάσαι
να ξυπνάς και να θυμάσαι:
το πρωί με την αυγή
κάνεις όμορφη ζωή!

Κι έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα.

Ο Γιωργάκης άκουγε με πολλή προσοχή το παραμύθι που 'λεγε η δασκάλα του. Και σαν πήγε στο σπίτι, είπε στον παππού του:

– Παππού μου, θα ξυπνάω πάντα το πρωί.

– Πώς έγινε αυτό το θαύμα; ρώτησε σοβαρά ο παππούς.

– Θέλω ν' ακούω τα παραμύθια που μας λέει η κυρία μας, γιατί μ' αρέσουν και φτιάχνω κι εγώ παραμύθια!

– Μπράβο, Γιωργάκη, είσαι σπουδαίος. Τον πήρε στην αγκαλιά του και τον σήκωσε ψηλά!

ΒΑΤΟΜΟΥΡΟ
από 7 ετών

Β. Δ. Αναγνωστόπουλος

**Το καλικαντζαράκι
Μπίρι-Μπίρι
και τα παραμύθια του**

Τυπώθηκε σε 100% ανακυκλωμένο χαρτί.

...και για νεαρούς αναγνώστες με απαιτήσεις

Πλησιάζουν Χριστούγεννα. Κι ενώ όλοι γιορτάζουν, ο Γιωργάκης και το καλικαντζαράκι Μπίρι-Μπίρι μπλέκουν σ' ένα σωρό απρόοπτα. Τη μια δεν μπορούν να ξυπνήσουν και να σηκωθούν από το κρεβάτι τους. Την άλλη έχουν συναύχνη. Την τρίτη έρχονται αντιμέτωποι μ' ένα ξαδελφάκι που καταφτάνει ξαφνικά στη ζωή τους.

Τρεις όμορφες ιστορίες, όπου πλέκονται η φαντασία και η πραγματικότητα, μέσα σε μια χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα που θα σας βάλει στο κλίμα των ημερών.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 08192